

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om nedsættelse af et fællesudvalg til afgørelse af uoverensstemmelserne mellem Danmarks Rederiforening og Radiotelegrafistforeningen af 1917.

Valgt blev: *Egon Jensen, Anker Jørgensen, Helge Nielsen, Peter Nielsen, Poul Nilsson, Viola Nørlov, Carl Petersen, Orla Pedersen, Axel Kristensen, Poul Hartling, Jens Peter Jensen (Sorø amt), Thisted Knudsen, Asger Jensen, Ninn-Hansen, Poul Sørensen, Baumgaard og Vivike.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om rettens pleje.

(Lovforslaget (nr. 39) findes i tillæg A. sp. 571, fremsættelsen i tidenden sp. 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Johan Nielsen: Det må være velgørende for det høje ting, efter at det har haft et så alvorligt problem til behandling, at gå over til noget så tamt som et lovforslag om rettens pleje på Færøerne.

Om dette lovforslag skal jeg ikke sige så forfærdelig meget, da det er behandlet af eksperter, da det har fået tilslutning af de færøske myndigheder, og da det — efter hvad jeg har forstået på de andre ordførere — vil komme til behandling i et udvalg, hvor det vil blive genstand for nærmere drøftelse. Men jeg har alligevel et par hjertesuk i forbindelse med dette lovforslag.

Det fremgår af lovforslaget, at man gerne vil bringe loven à jour med dansk lovgivning og dog i nogen grad tillempe den efter de særlige færøske forhold. Bl. a. hæftede jeg mig ved, at lovsproget er dansk og færøsk. Sådan har det jo været i de sidste år, men jeg kan huske tilbage til den tid, da ikke blot lovsproget, men også skolesproget og kirkesproget var dansk. Nu er det blevet færøsk; det er vi glade for, og det siger vi tak for. Men alligevel synes jeg ikke, vi er kommet helt så langt med denne ajourføring, som vi burde. Jeg håber derfor ikke,

at den højtærede formand synes, at jeg afviger for meget fra det foreliggende lovforslag, når jeg lige nævner, at jeg ville føle endnu større taknemlighed, hvis de kunstnere, de færøske forfattere, som kun skriver på færøsk, og som ikke bliver oversat til dansk, kunne få del i den støtte, som forfattere i den øvrige del af kongeriget får.

Så kommer jeg tilbage til emnet. Der er også en anden ting, jeg gerne vil anke over, og som bør ændres, før jeg finder tilstandene fuldkomne. Der har jo været tradition for, at dommeren på Færøerne — sorenskriveren kalder vi ham — har været dansker. Det er sket, at kvalificerede færinger har søgt embedet som dommer på Færøerne, men de har ikke kunnet få det med den motivering, at man ikke kan sætte en færing til at være dommer i et så lille samfund. Den motivering kan jeg ikke godtage. Jeg kan ikke lade være med at spørge: hvad om det var en ungkarl, som rejste derop, en dansker, som var ugift? Og hvad så, hvis han blev gift med en færøsk pige, skulle han så søge sin afsked eller vende tilbage, fordi han var kommet i familie med færinger?

Hertil kommer, at det er en sag, som ligger mange på sinde, bl. a. foreningens Norden, som har villet gøre en indsats for, at også færinger, som er kvalificerede, skal kunne blive dommere på Færøerne. Hvis det sker, så er den sidste skanse faldet af det, som jeg vil kalde for danskhedens domæne på Færøerne.

Når jeg har sagt det, skal jeg tilføje, at jeg i den sidste halve snes år, hvor jeg har haft lidt at gøre med færøsk politik, har mærket stor velvilje fra dansk side over for Færøerne; ikke blot er levedoden på Færøerne steget meget, men man har også forstået, at færingerne er en særlig nation, som man vil yde de rettigheder, en nation bør have. Hvis man kunne bringe det dertil, at de færøske forfattere, som kun skriver på færøsk, kunne få støtte på lige fod med dem, der skriver på dansk, og at en færing — lige gyldigt hvilket embede det er — hvis han har de samme kvalifikationer som en syddansker, kan få embedet, vil jeg sige, at tilstandene på Færøerne er sådan, at jeg vil være med til at anbefale, at FN sender en delegation til Færøerne for at se, hvor godt et nationalt mindretal er blevet behandlet

[Johan Nielsen.]

i en verden, hvor mindretal lever under stål og blod.

Hvad lovforslaget for øvrigt angår, vil jeg sige den højtærede justitsminister tak for, at det er fremsat, og jeg vil tilsige mit partis støtte til en hurtig og velvillig behandling.

Ib Thyregod: Det ærede medlem hr. Johan Nielsen var inde på forskellige spørgsmål i forbindelse med dette lovforslag. Også jeg vil gerne sige et par ord om spørgsmålet om dommerudnævnelser på Færøerne.

Jeg ved godt, at der, som det ærede medlem var inde på, har gjort sig den opfattelse gældende, at en dommer, der skulle udnævnes på Færøerne, ikke skulle være færing, men syddanser. Men hvis man gennemgår både det lovforslag, vi her behandler, og den nugældende lov, findes der jo ikke nogen som helst hjemmel for en sådan forskelsbehandling. Jeg mener da også, det må være helt rigtigt, at der nu må være fuldstændig ligestilling på dette område, således som loven også hjemler det, at en færing må have fuld adgang til at blive udnævnt som dommer på Færøerne. Jeg og mit parti er af den opfattelse, at det må være gavnligt efterhånden at nå frem til størst mulig retsenhed, så vi ikke længere finder denne sædvanlige bemærkning i lovforslagene, at de ikke gælder for Færøerne; og det bedste ville for så vidt være, hvis vi kunne få en fælles retsplejelov for hele Danmark.

Nu er der stadig en række forskelle, som nævnes i lovforslaget, og en af disse er, at der ikke er indført domsmænd på Færøerne. Jeg mener, det må være rigtigt også her at gennemføre retsenhed, så man også i færøske straffesager indfører domsmænd, og at reglerne for straffesager i det hele taget bliver ens for Danmark og Færøerne.

Det ærede medlem var også inde på spørgsmålet om retssproget. Det er rigtigt, at der i § 149 står, at retssproget er dansk og færøsk, og at dommeren, hvis han ikke er det færøske skriftsprog mægtig, foranlediger dokumenterne oversat. Det spørgsmål, synes jeg, aktualiserer igen dette med fuld lighet mellem færingers og såkaldte syddanskeres ret til at fungere som dommere, således som det er hjemlet i loven, og således som det også bør være i praksis.

Der er, selv om forslaget er tiltrådt af hjemmestyret på Færøerne, visse enkeltheder, som det kan være naturligt at diskutere. Jeg finder det derfor ligesom det ærede medlem hr. Johan Nielsen naturligt, at lovforslaget går i udvalg, og jeg skal tilsige mit partis medvirken til en saglig udvalgsbehandling.

Langkilde: Det foreliggende lovforslag er jo en ajourføring af den færøske retsplejelov af 1960, hvorved en række af de retsplejeændringer, vi har fået siden 1960, indarbejdes i den færøske retsplejelov i en form, som passer på de særlige færøske forhold. Der gennemføres jo her i Danmark praktisk talt hvert år ændringer i retsplejeloven, og da det er naturligt, at retsenhed søges bevaret og opnået også på retsplejens område, må man med tilfredshed hilse, at den højtærede justitsminister har taget initiativ til en ajourføring af den færøske retsplejelov. Netop i de senere år er der jo sket betydningsfulde retsplejelovsændringer her i landet, som det er naturligt at indpasse i den færøske retsplejelov.

Selve formen for den færøske retsplejelov er noget usædvanlig set fra et lovteknisk synspunkt, og man kan umiddelbart ikke lade være med at tænke på, hvordan en ikke særlig lovkyndig mand ville finde ud af, hvad der egentlig er gældende retsplejelov på Færøerne. Han vil sikkert give fortabt over for opgaven, og den kan vel næppe heller løses ved, at man laver en almindelig lovbekendtgørelse, hvori også den almindelige retsplejelov skulle være indeholdt, for det vil jo gøre det vanskeligere at finde ud af, hvad der er særligt for Færøerne. Men det er formentlig ikke noget større problem. De har jo så mange andre udmærkede ting at læse deroppe, at der ingen grund er til at tro, at de i al almindelighed skulle forfalde til at læse retsplejeloven.

Det er i øvrigt på mange måder betydningsfulde ændringer, der er sket på retsplejelovens område siden 1960, f. eks. med hensyn til faderskabssagernes behandling og på straffesagsområdet. På en række områder bevares jo de særlige færøske regler uændret, således med hensyn til nævningesagerne, men det har vel næppe nogen større praktisk betydning.

[Langkilde.]

Til gengæld har man fortsat ikke ment at ville foreslå domsmandssystemet indført på Færøerne, og der er måske også væsentlige praktiske vanskeligheder forbundet hermed. Formentlig har der ej heller været noget særligt folkeligt ønske om det, for så var det vel for længst indført. Jeg har forstået, at den højtærede minister har rejst spørgsmålet over for hjemmestyret, men ikke har villet lade fremsættelsen af lovforslaget afvente en stillingtagen fra hjemmestyrets side. Spørgsmålet blev rejst allerede i 1960, da den færøske retsplejelov sidst var til behandling, og det kunne måske nok undre, at det ikke siden da, altså siden 1960, har fundet en afklaring.

Det samme gælder det lille problem, som den daværende radikale ordfører rejste vedrørende § 17 med den ejendommelige 2 kr.s værdigrænse for bortsalg af hittefæ, som stammer fra strandingsloven af 1899. Det mente det daværende medlem hr. Lannung burde tages op, og det lovede den daværende justitsminister; der er imidlertid stadig væk ikke sket noget på dette område, men det er måske de forvirrede pengeforhold, der hersker i øjeblikket, som har gjort ministeren betænkelig ved at røre ved dette vanskelige problem.

Jeg kan tilsige mit partis velvillige medvirken til lovforslagets gennemførelse; såfremt det underkastes en behandling i et udvalg, vil vi medvirke i dette udvalg og ved sagens endelige behandling stemme for forslaget gennemførelse.

Else-Merete Ross: Jeg tror, jeg — selv uden at have nået at tale med mit parti — kan udtrykke mit partis sympati for de forslag, som det ærede medlem hr. Johan Nielsen kom frem med, bl. a. om at støtte de færøske forfattere, der skriver på færøsk, og om at en færing skal kunne blive dommer på Færøerne. Hvis disse to ting virkelig kunne bidrage til, at en FN-delegation, hvis den kom til Færøerne, ville betragte hele den danske nation som et forbillede til efterlevelse for andre lande, så synes jeg, at det var to små detaljer i billedet, vi skulle se at få ændret.

Da det færøske hjemmestyre har givet sin tilslutning til det foreliggende lovfor-

slags gennemførelse, mener jeg ikke, der er anledning til drøftelse her i det høje ting, men jeg går ud fra, at de mange enkelte lovændringer vil blive behandlet i et udvalg, og jeg kan på det radikale venstres vegne tilsige velvillig behandling.

Johan Asmussen: Også jeg kan på de uafhængiges vegne naturligvis tilsige tilslutning til gennemførelse af denne ajourføring af retsplejeloven for Færøerne.

Jeg kan slutte mig til det, der er fremført af de foregående ærede ordførere, specielt det ærede medlem hr. Ib Thyregod, der jo gav udtryk for ønsket om i videst mulig udstrækning at gennemføre retsenheden, sådan at der for Færøerne kommer til at gælde de samme regler som herhede, så langt det er muligt.

Specielt med hensyn til ansættelse af dommere finder jeg det er en selvfølge, at færing naturligvis må kunne blive dommere på Færøerne. Det ville virke ejendommeligt, hvis det ikke kunne gennemføres, og også hvis det ikke blev praktiseret, hvilket sidste måske er det væsentligste.

Jeg skal ikke på nogen måde gå i enkeltheder — jeg vil næsten også tro, det overstiger ens kræfter. Man kunne jo studere i ugevis, hvis man virkelig skulle igennem alle disse henvisninger. Det kunne måske dog have været hensigtsmæssigt, om man i motiverne havde kunnet finde nogle oplysende bemærkninger til de enkelte bestemmelser. Det er, ligesom man går lidt for let hen over et emne, som dog har betydning, selv om det er inden for et begrænset geografisk område.

Jeg er klar over, at retsplejereglerne for Færøerne ifølge praksis altid halter bagefter, at man altså engang med nogle års mellemrum samler de ændringer op, som vi herhede har gennemført i retsplejeloven, og så indfører man dem, for så vidt det er hensigtsmæssigt, også på Færøerne. Principielt synes jeg ikke, det er så forfærdelig godt. Det er måske nødvendigt, men jeg vil dog henstille til overvejelse, om man ikke, hver gang vi foretager en ændring i retsplejeloven her i Danmark, ved samme lejlighed kunne nå at få taget stilling til, om ændringen også skal gælde for Færøerne. Jeg er klar over, at tidsmæssige grunde på grund af forhandlinger med det

[Johan Asmussen.]

færøske hjemmestyre måske kan gøre det vanskeligt, men man burde vistnok stile mod det.

Må jeg gøre en enkelt lille bemærkning, da jeg jo ikke har anledning til at fremkomme med den på anden måde, om en detalje; det drejer sig om begrebet „edsvoren tolk“ i § 1, nr. 44, vedrørende den foreslåede ændring i retsplejelovens § 149. Jeg har tidligere i forbindelse med den danske retsplejelov været inde på det. Der er jo ikke mere her i Danmark noget, der hedder edsvoren tolk; det har i mange, mange år heddet statsautoriseret tolk. Jeg må tilstå, jeg er ikke klar over, om der på Færøerne findes et specielt begreb endnu i dag, der hedder edsvoren tolk, men hvis der ikke dér hersker andre forhold end her, ville jeg dog mene, at når man nu indfører en ny bestemmelse på Færøerne, så burde man bruge den betegnelse, statsautoriseret translatør og tolk, som er gældende i dag. Jeg glemmer ikke herved, at vi behandler et helt nyt lovforslag om translatører, der fjerner ordet statsautoriseret, men det er i hvert fald ikke aktuelt endnu.

Med disse ord kan jeg gentage vor tilslutning til lovforslaget.

Poul Dam: I det store og hele kan jeg indskrænke mig til at tilslutte mig, hvad der er sagt af de tidligere ærede ordførere, og tilsige vort partis støtte til en gennemførelse af dette lovforslag. Jeg må dog måske tilføje, at det er trist, vi ikke kan få de sidste ændringer i den danske retsplejelov med, de ændringer, som blev gennemført her i foråret, i februar og april. Det forekommer mig, at dette, at vi f. eks. hverken har fået de ændringer med, der blev foretaget med hensyn til grænsen mellem underretssager og landsretssager, eller de ændringer med hensyn til vidneførsel, som blev gennemført i april, kan give visse vanskeligheder. Jeg tror f. eks., at det problem, som det ærede medlem hr. Johan Asmussen nævnte om den edsvorne tolk, hænger sammen med, at man har overtaget en formulering, som er ældre end de ændringer, vi foretog i foråret.

Med disse bemærkninger skal jeg altså tilsige vort partis støtte til det foreliggende lovforslag.

Poul Andreassen: Til det foreliggende forslag til lov for Færøerne om rettens pleje vil jeg ikke komme med bemærkninger, da lovforslaget har været forelagt det færøske hjemmestyre, der har meddelt sin tilslutning til dets gennemførelse.

Jeg vil anbefale lovforslaget til en velvillig behandling i det høje ting.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg kan takke samtlige ærede ordførere for den velvillige indstilling over for det forslag, jeg har fremsat.

Til det ærede medlem hr. Johan Nielsen vil jeg sige, at der jo ikke i loven er nogen hindring for, at en kvalificeret færing kan blive dommer, og jeg kender intet eksempel på, at en kvalificeret jurist er blevet vraget til fordel for en mindre kvalificeret. Hvis man tænkte sig en kvalificeret jurist søge stillingen som dommer — eller, som det hedder, sorenskriver — på Færøerne, vil jeg tro, at han ville have store chancer for at få embedet. Jeg vil tro — men jeg kan naturligvis ikke binde fremtiden — at han oven i købet ville have et vist fortrin, fordi han som færing er mere fortrolig med det færøske sprog, og dette er dog praktisk, når man skal høre folk, for hvem det færøske sprog er det naturlige udtryksmiddel.

Jeg har ikke noget med forfatterunderstøttelserne at gøre, men jeg skal gerne lade den højtærede kulturminister få kendskab til de bemærkninger, der er faldet.

Der kan godt rettes kritik mod lovforslaget, og der er da også kommet nogle meget spagfærdige kritiske bemærkninger fra nogle af de ærede ordførere. Jeg vil henlede opmærksomheden på, at retsplejerådet er i færd med at gennemgå den almindelige retsplejelov, og det vil derfor nok være naturligt, at man venter med en egentlig modernisering af den færøske retsplejelov, til denne almindelige revision af vor egen retsplejelov er færdig; men så er det også vor hensigt at tage det op, og så vil vi forsøge at få den færøske retsplejelov optrykt som lovbekendtgørelse i et moderne tilsnit. Herindunder kommer altså også indførelsen af visse reformer, bl. a. dem, som det ærede medlem hr. Poul Dam pegede på, og dem, vi gennemførte her i den sydlige del af Danmark om forhøjelse af grænsen for underretssager, om vidner o. s. v.,

[Justitsministeren.]

og endvidere vil vi sikkert foreslå, at man også på Færøerne indfører domsmænd.

Jeg takker endnu en gang og tilsiger velvilje og bistand ved udvalgsbehandlingen til besvarelse af de spørgsmål, som måtte ønskes belyst.

Hermed slutte forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Johan Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om tipning.

(Lovforslaget (nr. 16) findes i tillæg A. sp. 279, fremsættelsen i tidenden sp. 43).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Boye Hansen: Ved dette lovforslag foreslås det at udskyde revisionen af tipslovens § 7, stk. 1-5, til folketingsåret 1966-67. Idet jeg henviser til den højtærede finansministers bemærkninger til lovforslaget, kan jeg på min gruppes vegne anbefale det til hurtig vedtagelse.

Ib Thyregod: På mit partis vegne kan også jeg give tilslutning til, at revisionen udskydes, således som det omtales i lovforslaget. Baggrunden er jo den, som nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, at der har været en fortsat stigningstendens i overskuddet fra tipstjenesten, og at det sidste overskud — det nævnes ikke i bemærkningerne, det er først offentliggjort, efter at

bemærkningerne er trykt — er steget og nu er baseret på en omsætning på 97 mill. kr. Det vil sige, at vi i det år, vi nu er inde i, må regne med at passere 100 mill. kr. inden for tipsomsætningen.

Det er glædeligt, at det er gået sådan, og det er også glædeligt, at den lovgivning, vi gennemførte, specielt for så vidt angår hestesporten, ikke på nogen måde har medført indgreb i tipstjenestens omsætning. Jeg vil også nævne, at af den omsætning, der er tale om, har statskassen jo fået sin rigelige andel. Jeg har set, at omsætningen i det sidste år har givet statskassen indtægter på godt og vel 31 mill. kr.

Idrætten har fået sin andel, og herudover er der til kulturelle formål og til friluftformål givet i alt 5 mill. kr. med ca. halvdelen til hvert af disse formål. Det er naturligvis godt, at også disse formål får deres andel.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at spørge den højtærede finansminister, om man er kommet videre med det spørgsmål, vi drøftede i forbindelse med tipsloven, sidste gang vi havde den til behandling, nemlig om der burde nedsættes et udvalg til at kulegrave spørgsmålet om, hvorvidt fordelingen af de forskellige tilskud, der gives fra statens side, finder sted på et rigtigt grundlag. Forholdet er jo det, at der ud over tipsloven findes en række andre lovgivningsbestemmelser, hvorved der gives tilskud på forskellig måde inden for de områder, der er tale om. Sidste gang vi havde tipsloven til behandling i et udvalg, var vi enige om at ønske, at der skulle nedsættes et udvalg til at undersøge, om de statsmidler, som ydes til disse forskellige formål, fordeles på en rimelig måde, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at spørge den højtærede finansminister, om der foreligger noget nyt vedrørende dette spørgsmål.

Juul Madsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, er optaget af et møde andetsteds, skal jeg meddele, at mit parti kan tiltræde forslaget om ud-